

# ODBRANA

GODINA VI/I

Preplata: mjesечно D. 6. — Inozem. 10  
Pojedini broj Din. 1.50  
Čekovni račun br. 33.934

30. augusta 1938

»ODBRANA« izlazi u Šibeniku redovito srijedom ujutro

Uredništvo i uprava nalazi se u prostorijama  
»TIPOGRAFIJE«  
u ulici Kr. Tomislava, kraj katedrale Sv. Jakova

Glavni urednik: Prof. Dr. ANTE MIŠURA

Direktor i odgovorni urednik: HAMILKAR VITALIANI

BROJ 553/6

## Dnevne vijesti

### Rekonstrukcija vlade g. dr. M. Stojadinovića

Ministri: general Marić, dr. Vrbanic i dr. Miletic predali su ostavke, a postavljeni su: za ministra vojnog i mornarice Nedić Milutin, načelnik glavnog generalštaba, za ministra trgovine i industrije ing. Nikola Kabalin, narodni zastupnik, a za ministra fičkog odjaja naroda dr. Mirko Buić, gradonačelnik i bivši sekretar T.I. komore u Splitu.

U VARAŽDINU biće podignut spomenik naučenjaku Tatroslavu Jagiću.

ZBOG NAPADAJA japanskih bombardera na jedan američki civilni avion predala je USA protestnu notu u Tokiu.

U JAFFI bačena je medju svjetinu bomba kojom prilikom poginulo je 30 Arapa i ranjeno preko 60 osoba. Rok opсадnog stanja u Djedinu je produžen.

ŠPANJOLSKO PITANJE potpisnuto je u pozadini, uslijed položaja u Srednjoj Europi.

NJEMAČKA, kako javlja agencija Reuter, nije poduzela nikakav korak kod britanske vlade u pitanju Sudetskih Njemaca, kako su to mnogi čehoslovački listovi javili.

»K. TJEDNIK«, biskupa Šarića javlja, da je papa udijelio 300 dana proštenja bogoljubnim dušama svaki put, kad izgovore „križarski“ pozdrav: »Bog živi.«

### „Robija“ dr. Mačeka

Citamo u »Samoupravi« izmedju ostalog: »Ne ulazeći u razmatranje o tome, da li je g. Mačeka »robija« bila akt političke mudrosti tadašnje vlade ili ne, ipak treba konstatovati da g. dr. Maček stvarno nije bio ni na kakvoj »robiji« — niti je nosio bukagije, niti je testeroval drva, nego je imao svoju veoma pristojnu sobu, svoju posebnu hranu, mogao je da čita i da radi, primao je posete, pa čak se lečio — van zatvora. Pa kada je to bilo tako, onda zaista nema mesta nekoj glorifikaciji »mučenika« g. dr. Mačeka. On »na robiji« nije trpeo, nego je sticao — konduite...«

## JEDNO VAŽNO UPOZORENJE

Dva mjeseca su već minula od kada je »Tipografija« počela da izdaje »Obranu« u zamjenu prekuute »Nar. Tribune« i zadarskog »Branika«. — Izišlo nam je u tome na ruku nekoliko dobrih patriota, koji su u razmjeru kratkom roku uzmogli dokazati koliko može čovjek da uspije i prema tome korišti narodu, kad ga rukovodi dobra volja. — Dužnost glavnog urednika na našu je zamolbu dragovoljno preuzeo prof. g. dr Ante Mišura. — Naročito se radujemo pri očekivanju sa kakvim je zadovoljstvom naš list primljen, ne samo u Šibeniku i Splitu, već svuda u unutrašnjosti, a da o primorskim krajevinama i ne govorimo.

Naši naporci za izdržavanje lista međutim prilično su teški, jer troškovi štampanja, papira, taksa, ad-

## DRŽAVA

Definicija ovog pojma razno se uzima. Tako je riječ država, u Platonovu smislu, vojnički manastir, s kojim upravljaju filozofi. Država je, u Aristotelovom smislu, stvarno društvo ljudi, koje treba da se okreće u krugu zakona. Zakoni su pravila, koja su izradena na običajima i na osnovu zdravog razuma. Zakoni su temelj društvene organizacije i društvenog života. Društveni život treba da bude organizovan na pravdi i na slobodi sviju članova. Prema tome narodna organizacija nije ništa drugo nego raspored državnih funkcija, a taj raspored ima određeni cilj unapređenje društva.

Kao što je porodica stvarna podloga općine, tako je skup općina u jednom socijalnom tijelu podloga države. U državi mogu biti razni oblici vladavine: monarhijski, aristokratski, demokratski itd.; ali ujvek jezgro je jedno te isto, naime zakoni i vrhovni autoritet vlasti. — Kad uzmemo u obzir cijeli sistem Platoneve države, dolazimo do velikih apsurdova, kao n. pr. do zajednice žena i do zajednice imanja. Pored svih poetskih imaginacija i pored sve ljepote jednih izraza Platonevog genija, njegova država ostaje u praksi mrtvo slovo: ona je neizvediva. Zato Aristotel udara svom žestinom svoga inače hladnog stila. Dok on govori o zajednici imanja, kaže da je to jedna vrlina, a nikakva konstitucija, po kojoj bi sva imanja bila zajednička dobra. Za Aristotela je čovjek „političko biće“, a to znači, da čovjek dolazi do punog smisla svoga bića samo u državi. Cilj je države opće dobro, pa svaka forma države, koja vodi k tome cilju, mora biti legitimna; svaka forma, koja nema za cilj opće dobro, ne može biti legitimna; ona je absurd. — Duboki korjen države duboko zadiran u socijalno stanje, u istoriju i u narodnu psihologiju.

I naša je država jedna monarhijska institucija, osnovana na čvorstvu temelju narodne volje, svih socijalnih, etnoloških i istorijskih postulata. Ona ima svoju glavu, svoju ar-

moničnu zakonsku organizaciju, kao i sve ostale potrebne prerogative. Ova zakonska institucija — naša država — biće zdravo tijelo, ako svi njegovi organi budu zdravi; ako svaki organ bude vršio svoju određenu funkciju. Ako pojedini organi obole, treba ih liječiti; ako propadnu, treba ih nadomjestiti. Ako se tako nebi radilo, cijeli bi državni organizam trpio, siabilo i stradao. Kad bi bolest potrebnih organa bila teže prroke, tako da ne bi bilo zgodnoga lijeka za ozdravljenje, trebalo bi upotrebiti i kirurški nož, pa sjeći bez milosrđa sve što je bosno, da cijeli organizam ne bi prestao funkcionisati.

Svi su građani, u državi njeni članovi; svi moraju na svojim mjestima vršiti svoje dužnosti, ako misle da uživaju svoja građanska prava. Ako ih ima takvih koji su na svojim mjestima pasivni ili, šta više, koji misle da nisu na svome pravome mjestu, pa rade protiv normalnog rada državnog aparata, njih treba, bez milosrđa, ostraniti zbog zastoja pravilnog ticanja državnog pulsa. Za to su zakoni stvoreni. Ako ima građana, koji misle da treba da uživaju osobite privilegije na račun države i na račun drugih ispravnih građana, i to zadirući u najosjetljiviji živac vrhovnog autoriteta, trebalo bi da se sjete istorije i kulturnih država svih naroda i svih vremena, kao i svih istorijskih fakata, pa će znati da i naša država ima istu snagu, kao i druge države, u suzbijanju takovih anomalija. Ako ih ima takvih, koji su se zanjeli nekim lindim utopljama, pa u svojoj bolesnoj fantaziji osnivaju o nekoj novoj državi, takve bolesnike bi trebalo staviti na određeno mjesto.

Zakone treba poštovati kao najveću svetinju. Njihovu oštrecu treba pokazati svaki put, kad je u pitanju državna korist. Unutarnja stabilnost, spoljni ugled, autoritet zakona i njihovih envara najpotrebniji su uslovi pravilnog razvoja države. — Dvojčinost, taj najvržnji društveni porok, često je puta u istoriji donio najstrašnija iznenadenja, pa je moguće i svjetovne i duhovne Januse trebalo bi zakonima pristojnosti něti..

Kojeckakve sporazume, dogovore i razgovore o osnovnim državnim pitanjima na mjestu, koje nije za to određeno, nikad se ne smije dozvoljavati, pa ma da su ti građani ljudi najsvjetlijie prošlosti i ma da su predviđeni najuzvišenijim idealima. Iz toga ujvek slijede rđave posljedice kod neupućenih masa, a ujvek to ide na ruku antidržavnim elementima.

Tako i posljednji razgovori ugodni doveli su do zaključka: »Martin iz Zagreba, Martin u Zagreb«. Mogli bismo još bolje ozna-

žigon i drug  
prodaja koža i svake vrsti cipela  
ŠIBENIK (DALMACIJA)

„ILS“ INDUSTRIJA LIJESA  
ŠIBENIK

## Bledski sporazum

Na sredjivanju prilika u Srednjoj Europi mnogo se trudi Male antanta. Komunike zasjedanja Male antante na Bledu, kao i rezultati danas su jedno od najozbiljnijih tema u evropskoj stampi.

Medusobno razumijevanje, iskrenost i saradnja glavna su karakteristika Male antante i veliki su doprinos u pitanju evropskog mira.

Simpatično je svuda primljena vijest o definitivnom sporazumu Male antante i Madžarske.

Svuda se ističu velike zasluge predsjednika naše vlade i ministra inostranih poslova g. Dr Milana Stojadinovića. Njegova odlačna riječ, energična volja jasni i određeni pravac njegove realne politike, sve to neodoljivo utiče na sretan razvoj povoljnijih uspjeha u ovakvoj općoj mutnoj atmosferi Srednje Europe. G. dr Kahanek kaže: »Poznato je da se može zahvatiti g. dr Stojadinoviću da je došlo do sporazuma sa Madžarskom i da je sporazum omogućen metodom g. dr Stojadinovića, koji traži ono što zbljuje, a obilazi ono što razdvaja.«

Engleski listovi puni su hvale za državnike Male antante, tako »Inning News« piše, da će Bledski sporazum postići velike europske sile i da će uticati na njih tako da i one učine nekakav sličan akt u cilju iakničenja.

Brodarsko akcijsko društvo

„OCEANIA“

u SUŠAKU

Vrši redovite pruge:

Jadran - Španija, Sjever. Afrika, Kanarski otoci  
Jadran - Marseille, Španija, Maroko  
Jadran - Malta, Sjever. Afrika, Valencija, Marseille  
Jadran - Sredozemno more, Sjeverna Evropa

Na svim ovim prugama primaju se putnici na turistička putovanja uz paušalne umjerene cijene

TRGOVINA POKUĆSTVA

Stj. Karković i Sin

- Šibenik

ZLATARIJA

G. B. VALLE - SPLIT

VLASTITA RADIONA — UTEMELJENA 1822

četi ova Mačkova posjetu Beogradu, kad bismo kazali: »Mržnja iz Zagreba prezir u Zagreb«. - Zašto taj gospodin vodi iz Zagreba satelite u Beograd; zašto onakve izjave daje, zašto ne ide na Oplenac ni na Avvalu?

Izbore je, u svoje vrijeme htio, na izborim se je ogledao, na izborim je dobio narodne mandate; pa zašto nije došao u Skupštinu da se sporazumi, dogovori i razgovori o državnim pitanjima? Njega ne može opravdati nepoznavanje Dontoševog sistema. On ga je priznao; on mu je morao ostati konsekventan. Ako on hoće da vrši svoju samovolju, treba ga razumiti. Država ima svoju vlast i narod je sit nezdravog rada. Ne treba poteljenjivati zdrav razum naroda.

# RIDENDO...

**Obzorovština.** Kako se već uđemacije u kulturnom svijetu izričaji: snobizam, blaziranost, idiotizam i oblomovština, tako će sutra postati, jer se već dobro »plasirala«, i riječ — obzorovština!

Kome nije poznat pojam obzorovštine? Pojam po sadržaju i opsegu daleko dublji i deblji od blaziranosti snobizma i idiotizma, združen sa cinizmom, napuhanošću, umišljennim mentorstvom i izvrstanjem činjenica i zamenjanjem kabanice i vrčenjem glave (i repa)! prema vjetru poput pjeviča na dimnjaku! I to na dimnjaku Obzorove palate!

Jedan samo primjer obzorovštine: G. g. Grisogono, Demetrović i Bartulović, poznati i prekaljeni Jugoslaveni i odlični publiciste, napišu članke aktuelne i pune stvarnih činjenica u prilog jedinstva i nedjeljivosti naše nacije i države, a petrificirani mozak obzorovštine istrgne po koju rečenicu iz tih napisova, koje same o sebi, otrgnute od cijelosti, mogu se tumaćiti, t. j. iskriviti po volji — obzorovštine — kako mu drago, i onda »uvuženi« Obzor izvodi šuplje zaključke: i Bartulović i Grisogono i Demetrović odrekoše se jugoslavstva! Sutra će donijeti čak vijest da su oni prešli ka ideologiji Jožea Franca! A prekosutra? Iščaureni obzoraši!

A kakova je tek duhovitost obzorovštine? Najprije će javiti, da — po svoj prilici — neće više izlaziti »Odbранa«, a kad vide da ona ipak izlazi, onda će vlasnika i odgovornog urednika, g. Vitaliana, nazvati, t. j. napisati: Hamilcar Vitagliani! — Povero diavolu! To bi bilo otprilike isto kao da neko napiše ime urednika Obzorova — Desehmann!

Ali: Quod licet bovi . . . !  
Što je dakle obzorovština? Dante bi je definirao jednom riječi: Vennimo sopra più crudele stipa! (Canto 11 — v. 3) Riječ stipa: ammassamento di spiriti più crudelmente tormentati . . . — po koment. Scartazzina.

ŠILJKO OSTANOV

**L O G I K :** „To su većinom reklame za to sadržajem doista krasno djelo, jer radi o jednoj veoma potresnoj i zanimivoj temi . . . ima tako snažnih i dubokih psiholoških momenata, kod kojih je nemoguće ostati indiferentan“. ».. Da ovaj epos, pak, nema nikakve literarne vrijednosti, to je jasno svakomu ko je imalo zavirio u literaturu. Nu uza sve to ovo se djelo preporuča za čitanje. „Quem Deus perdere vult — dementat“. — Koga Bog hoće da upropasti — oduzme mu pamet. —

Kad čovjek napusti neki religiozni red, nema prava na nikakav rad, pa čak ni na život. Zašto? Ako je red

## Industrijalizacija pasivnih krajeva kao najvažnije gospodarsko i soc. pitanje

Stanovništvo pasivnih krajeva — nazovimo ih jadranskom privrednom oblasti — živi u velikoj pretežnosti od poljoprivrede i stočarstva, kao i pučanstvo u onim drugim krajevima u kojima postoje prirodni uslovi za takovu proizvodnju. Činjenice i prejedno govore da takav način proizvodnje ne može stanovništvu jadranske oblasti pružiti ni najsukromniji minimum egzistencije iz prostog razloga što je to gorovita oblast s vrlo oskudnim površinama plodne zemlje. Dakle, ako se stanovništvo te oblasti ipak bavi poljoprivredom i stočarstvom, kao najosnovnijim granama svoje proizvodnje, od čega ne može da žive, to je radi toga što mu nisu pruženi drugi izvori privređivanja.

Osim poljoprivrede i stočarstva, stanovništvo jadranske oblasti, u relativno vrlo skromnom procentu, nalazi zarade u industriji, trgovini, prometu i pomorstvu. Ovakove oblike privređivanja, nalazimo u gradovima i u krajevima, koji leže uz more.

Međutim, svi ti životni izvori ne mogu da pruže sredstava za i približno snošljiv život ni polovini postojećeg stanovništva jadranske privredne oblasti. Posljedice takovog stanja su tragične i svakomu od nas vrlo dobro poznate. Bez da drugo spominjemo, sama činjenica da goleme mase našeg seljačkog naroda, odmah nekoliko dana po žetvi i berbi, ostaju formalno bez kruha, mora da nas ispunji grozom i osjećajem stida. Kako broj stanovništva ipak u ovoj oblasti raste, a izvori življenja se ne iznalaze, to se budućnost ukazuje sve to stravičnija i teža.

Držimo, da se niko ne može pojaviti ni onim najšablonskim patriotizmom, koji može mirne duše da gleda takovu bijedu.

Kada su ovako očevidni uzroci bolesnog stanja jadranske privredne oblasti i tugaljive posljedice koje o-

tuda dolaze, onda treba najozbiljnije i najpripravnije pozabaviti se mogućnostima njezina ozdravljenja. Imali smo iskustva osvijedočiti se da razne karitativne i humanitarne akcije, kao i pokušani palijativi, apsolutno ne koriste, čak u izvjesnom smislu, time se prilike pogoršavaju. Dakle, potrebna je smišljena i opsežna privredna operacija, kojom će se izvršiti preorientacija proizvodnje i načina življenja pasivnog pučanstva.

Nekozi vide takovo rješenje u razvoju turizma, nekoji predlažu unutrašnju kolonizaciju. Dok kolonizaciju otklanjamо kao bespotrebnu i štetnu, u turizmu naziremo tek djelomično rješenje problema. Naime, turistička privreda ne će nikada biti u stanju da pruži mogućnosti egzistencije masama pauperizovanog i obeskućenog seljaštva u jadranskoj oblasti. Razvijenim turizmom moće se donekle pomoći tek uskom pojasu primorskog stanovništva, dok preostali golemi prostor pasivne oblasti, od te strane ne može se bogzna čemu nadati. Raseljavanje ovih krajeva putem kolonizacije ne može se dozvoliti iz vrlo važnih geopolitičkih i nacionalnih razloga.

Za to mi zastupamo gledište da se pitanje pasiviteta jadranske — gospodarske oblasti može najuspješnije sanirati postepenim pretvaranjem ove oblasti iz pretežne poljoprivredne u industrijsku. Kako je poznato, najveće zapreke našem privrednom i društvenom napretku nailaze uslijed toga, što smo primorani da izvozimo goleme količine domaćih produkata, ako ćemo da održimo ravnotežu u vrijednosti za daleko manje količine industrijske robe, koju uvozimo. Još uvjek je u tom pogledu omjer otprilike 3:1 na našu štetu.

(Nastaviće se)

### Ante Bedrica - Šibenik prodaja cipela

častan, znači, da je i njegov nekadašnji član bio častan, pa kao takav i dalje ostao; ako je red nečastan, onda je dobro učinio, što ga je napustio, jer se je riješio da časno živi. U jednom i drugom slučaju nikakvo predbacivanje nije umjesno. Ako mu ljudi predbacuju, znači da su to njegovi neprijatelji, koji se drže namjerno pogrešnog principa quis, a ne quid. (ko a ne što) Jasno je da su tu po srijedi neki nelijepi motivi.

Neki gospodin iz Benkovca prije nekoliko dana opisao je neku tamjanju svečanost u našem listu, a neki se je drugi Benkovčanin našao i oborio se je na urednika lista i upotrebo sve najpristojnije riječi iz svoga bogatoga riječnika. Razumije se, sve pod lozinkom »Omnia restaurare in Cristo«. O pustoj ironiji ili još bolje o paradoksima, savremenih Juda i farizeja, nećemo govoriti, nego ćemo iznijeti samo jednu zgodnu anegdotu, kao odgovor: Razbolio se teško neki čovjek. Dovedoše mu svećenika. Soba je bila mračna. Svećenik se nadnese nad krevet bolesnika sa svijećom u jednoj ruci, a s Krstom u drugoj. Bolesnik se je, kako je mogao, ispoljedio. Svećenik mu je držao prediku i pokazivao na rane propetoga Hrista. »S tim i s tim grijehom zadao si mu ranu na desnoj ruci, s tim i s tim na lijevoj, s tim i s tim na jednoj i drugoj nozi.« Kroz to je primakao, nekako nezgodno, svijeću između nogu. Na to će bolesnik: »Možeš sada da mu još nešto upališ, pa ćeš reći da sam ja i to učinio s tim i s tim grijehom.« »Sapienti pauca.«

litvenika, i koju je stario u džep prije no što je iz kuće izšao; jedva je izšao iz crkve, kad eto mu jednog čovjeka u livreji koji trči za njim, stiže ga i pita ga smijući se, da li je slučajno kod njega papuča presvetelog gospodina; Menalk mu pokazuje svoju i veli mu: Evo sve papuče koje su na meni; ali ipak pretražuje se i izvruče papuču biskupa \*\*\*, kod koga je bio, i koji je bio bolestan pored vatre i čiju je papuču uzeo, prije nego se je s njim oprostio, misleći da je to rukavica, koja mu je bila na podu; tako se Menalk povrati kući s jednom papučom manje. Jedanput je na igri izgubio sve pare, koje je imao u kesi; i kad je htio da nastavi s igrom, uđe u svoju radnu sobu, otrori jedan ormari, iz njega uzme svoje sanduče, izvadi koliko je htio, i mislio je da ga je ostavio odakle ga je i uzeo; on čuje lavez u svom ormaru, koji je zatrario, prevari se u adresi: neki vojvoda i veliki vazal primi jedno od ta dva pisma i kad ga je otrorio u njemu je pročitao ove ri-

## Zrnje iz starog vijeka

Slušaj moj sine, govorio je jedan retor svome učeniku, pohadaj moja predavanja, i prije zalaska sunca, od tebe ću napraviti velikog govornika. Najprije treba da doneseš neznanja, bezobraznosti i drskosti; ostavi na stranu stid, blagost i umjerenost. Zatim prikupi oko petnaest tajanstvenih riječi, na njih misli i neka su ti uvijek u ustima; stavljam ih kao začinu u sve tvoje govore: o ostalom ti se ne brini. Samo neka tvoje odjelo bude lijepo i osobito. Zatim, ubacuj u tvoje govore svoje osobite izraze. Narod će ti se diviti; cijenice te kao rijetkog čovjeka. Služi se s tūđim riječima i s kovanicama. Neka ti kao lijek u tvojoj bezobraznosti budu česti navodi pjesnika i nepoznatih pisaca. Uvijek hajde, nastavljam uvijek tvoje fraze; samo nikad ne budi nijem. Neka mistični izrazi svuda budu posijani; oni će uvijek imati lijep efekat, pa čak kad se slučajno izgovore. O sebi uvijek govor s udjeljenjem; rugaj se s cijelim svijetom, naročito sa svojim takmacima. Sve kritikuj. U tvojim govorima uvijek govor o starim djelima, navodi Maraton i Kinegiru; divi se Leonidi, salaminskoj, artemizijskoj i platejskoj bitci. Neka ti tvoji prijatelji uvijek odobravaju, neka ti oni i ručkove plaćaju. Neka ti laž bude uobičajena; neka ti kriva kletva bude uvijek na usnama; neka tvoje klevete imaju izgled istine. U malo vremena ovi će te načini proslaviti i postići pretež predmetom udjeljenja. Takvi su bili savjeti ovoga retora, savjetnika laži, koji je prepostavljao porok vrlini. — I naši moderni »apostoli mira«, rekao bih, da se ovih savjeta tačno pridržavaju i da im to donosi slavu i priznanje u izvjesnim sredinama.

Ezop priča: »Neki čovjek imao je konja i magarca; jedan i drugi, dok su putovali, magarac, koji je bio preopterećen, reči će konju: »Smiluj mi se i uzmi nešto od mog tereta, ako nećeš da lipšem ovoga časa«. Konj ga nije poslušao, a magarčeva se riječ ispunii, magarac od zamora svrši. Konj, i ako preko volje, primi teret lipsavog magarca s njegovom kožom. Sav očajan žaleći se govorio: »Nesretnik, što sam učinio? Zaista, zato što nisam malo pomogao magarcu, primoran sam da nosim veliki teret. Ja ću sigurno imati istu sudbinu kao i magarac, prije vremena izgubiću život zbog moje oholosti.« — Sto uči ova priča? — Da veliki kad se ujedine s malim spase male, a spase i sebe.

**Najbogatiji Gurmansi RESTAURANT**  
Hotel sa moderno uređenim sobama  
**Zlatni Fazan - Split**  
IZBOR PRIMORSKIH SPECIJALITETA  
Glavno sastajalište splitske i šibenske publike

Hamiltkar Vitaliani || Preuzima sve poslove spadajuće u grafičku struku

LA BRUYÉRE

## ČOVJEK

(nastavak 3)

On je još u crkvu ušao, i misleći o nekom slijepcu, koji se je bio uz vrata pribio, da je to stub, a o njegovom tanjiru da je posuda za svetu rodicu, umoril ruku, prinio je k čelu, kad on ču odjedared, kako stub govorio i kako mu pruža molitvenik; on uđe u ladu crkve, i misli da vidi klečalo, baci se snažno na klečalo; ugne se stroj, i on se izgubi i stade vikati; Menalk se čudi; kad vidi da kleči pred nogomu jednog vrlo malog čovjeka, koji se je naslonio na njegova leđa i s drjem rukama ga uhvatio za ramena i s drjem pesnicama uhvatio ga za nos i zatrario mu usta; on se udaljio posramljen, i ode da klekne na drugo mjesto: izvadi neku knjigu da se pomoli, u to je njegova papuča koju je uzeo umjesto svog mo-

(slijedi)

## VIJESTI SA OBALJE NAŠEG JADRANA

Nova opć. uprava  
u Šibeniku

Odlukom bana Primorske banovine smjenjeni su dosadašnji pretsjednik gradske općine g. Marko Bačinić i potprestsjednik g. Ante Tambača. Istom odlukom postavljeni su za novog pretsjednika gradske općine g. Petar Sunara, posjednik i banski vijećnik, a za potprestsjednika g. Milivoj Grubišić, advokat priprav.

Nova općinska uprava preuzeala je u subotu dužnost i tom prilikom izvršena je primopredaja blagajne i ureda.

Kako saznajemo u najskorije vrijeme uslijediće imenovanje novog gradskog vijeća.

25 OV. MJ. BORAVILA JE U ŠIBENIKU komisija sastavljena od gg. izaslanika Min. trg. i ind., Carinskog inspektorata g. Save Čulića iz Beograda, Dir. p. m. saobraćaja, Dir. drž. željeznice, Šibenske Carinarnice, Trg. ind. komore te pret. pojnika tehničkih sekcija Sreskog načelnstva i Gradskog poglavarstva. Komisija je boravila u svrhu ustupljenja prostora firmi Grubišić & comp. za uredjenje bescarinškog sklađista. — Po završenom radu u restauraciji „Maribor“ bio je komisiji priređen zajednički ručak.

Članovi komisije iskoristili su prigodu da posjete Krku i da pregledaju naše znamenitosti.

LUČKO ISELJENIČKO NADZORNIŠTVO u Šibeniku povjereni je preko izaslanika komesarijata iz Zagreba g. Tomrlina, našem sugrađaninu g. Zlatku Kačiću, a time ujedno i zaštita iseljenika i povratnika uopšte. G. Kačić koji je dugo godina bio čin. našeg poslanstva u Buenos Airesu slovi kao vrlo dobar poznavalac naših iseljeničkih prilika osobito u Južnoj Americi pa je sigurno da će u tom položaju g. Kačić svoje narodu a i državi biti od koristi.

VELIKE PRIPREME za Kraljev rođendan, kako doznačimo, vrši i Sokolsko društvo Korčula, Hvar i Biograd koji su međutim naručili i velike prigodne plakate.

U NEDJELJU 4. SEPTEMBRA g. Petar Živković održaće tri zabora i to u 9 s. u Smilčiću, u 12 s. u Benkovcu i u 15 s. u Đevrskama.

NAPOMENA UREDNIŠTVA. O dosegajima prilikom sok. sleta u Starogradu kao i mnogo drugih vijesti i članaka donijećemo u idućem broju, pošto radi preobilja materijala to nam sada nije moguće. Molimo da se uvaži.

† IVAN MILIĆ-ŠTRKALJ, arh. čin. Sresk. načelnstva u Šibeniku premirnuo je nenadano 27. o. mj. Obitelj naša topla sućut. Kolege pri Sreskom nač. izdali su mu osmrtnice.

STAN OD DVJE SOBE i kuhinje svijetao, zračan i čist sa tarasom traži se, miran stanar, točan platae i samac bez djeca.

Ponude na upravu lista.

## A. PAVLOVIĆ

Centrala BEOGRAD OSNOVANO  
Filijala ZAGREB 1844

Najveće skladiste engleskih štofova u Jugoslaviji. ZA ODIJELA I KAPUTE, VELIKI IZBOR ŠTOFOVA ZA DAMSKE OGRTAČE I KAPUTE, SAV KROJAČKI PRIBOR. - KROJAČKE KOLEKCIJE. Cijene solidne i utvrđene. Prodaja na otplatu.

Zastupstvo i skladiste  
Krojačnica gradijanskih i vojnih odijela  
Pero M. Bercé - Šibenik

TRGOVACKA KUĆA

Dr. Marko Tarle —  
ŠIBENIK  
VELEPRODAJA ŽITARICA, BRAŠNA I KOLONIJALA  
OTPREMNIČKI ODIO  
TELEFON BR. 86

Pripreme za proslavu rođendana  
Nj. Vel. Kralja

## U ŠIBENIKU

Ove će se godine u našem gradu na osobiti način proslaviti šesnaest rođendan Nj. Vel. Kralja Petra II. Tom prilikom biće priređena veličanstvena povorka, u kojoj će učestvovati sve društvene klase naše prostrane općine. Na čelu povorce stupaće svi činovnički redovi, i to korporativno. Gradsko poglavarstvo, kako čujemo, pozvće sve korporacije službenim putem. Ovaj korak Poglavarstva pozdraviće svi rodoljubi. Tako će se obnoviti običaji predratnih vremena.

Pravedno je, da građanstvo sa cijelim činovništvom iskaže svoj pijetet i osjećaje švoje lojalnosti prema mladome Kralju Petru II, Sinu Viteškoga Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja i Mučenika.

## Nepogodnosti naših parobrodarskih pruga

Šibenik - Kako do sada nije bilo moguće da se opširnije osvrnemo na vrlo nezgodnu rasporedbu mnogih ovogodišnjih voznih redova, bez obzira na društva koja te pruge održavaju, držali smo, da ne bi to bilo potrebno niti na izmaku ljetne sezone. Kako nas pak mnogo njih na to upozorava, prikazujući, kako je takav raspored pruga štetovao Šibeniku i Sjev. Dalmaciju, što, razumije se, graniči sa nepravdom, primorani smo da se na to sa par redaka osvrnemo. Za istu stvar, kako je poznato, zalagala se je javno b. »Narodna Tribuna« u čemu je imala i vidnih uspjeha, jer je Šibenik sedmično imao po 3-4 brze pruge Jadr. Plovidbe i po 2 Dubrovačke plovidbe prema Sušaku i prema Splitu, bez obzira na druge longitudinalne putničko-teretne pruge.

Ove godine međutim, ne samo da nemamo veliki broj pruga, već i one koje imamo saobraćaju po vrlo lošem voznom rasporedu: nekoje dane odlaze, u razmaku od par sati, 2-3 pruge prema Splitu, odnosno prema Sušaku, a onda imademo 4-5 dana zasebice kada ne saobraća ni jedna brza pruga itd.

Ovakav loši saobraćaj zbilja mnogo šteti privredi a naročito turizmu. Uprkos zauzimanju raznih institucija i pojedinaca (Putnika, Općine, Udrž. trgovaca, raznih ugost. radnja u Zlarinu, Tijesnu itd. te posebno g, ing. Karaganjana za Biograd n-m i dr.), koji su učinili sve moguće u svrhu poboljšanja saobrać. prilika, postignuto je baš obratno, jer Jadranska plovidba izdaje najednom svoj ljetni vozni red, po kojem, n. pr. od utorka do nedjelje na večer ne tiče Šibenik ni jedna brza pruga... Sa Biogradom je još gore, jer prije dok nije imao novog, vrlo zgodnog i prostornog pristaništa, imao je po 3-4 brze pruge sedmično, a ove godine otkinute su mu sve brze pruge, čiji parobrodi saobraćaju ravno iz Splita za Rab-Sušak-Venezia i obratno. Tim teža je time prouzrokovana šteta, kada se uzme u obzir, kako su druga mjesta, n. pr. Makarska, Hvar, Korčula itd, počašćena sa tolikim brzim prugama, i time se zavidno koriste.

Šibenik, obzirom na svoje lijepo kupalište »Jadrija« i Zlarin, a onda Biograd, zahvaljujući svojoj prirodnoj ljepoti, počeli su tek nedavno da slave kao turistička mjesta i premda u početku nije bilo osobito jake frekvencije, polučilo se je ipak lijepih uspjeha, osobito od kada je na tome poradio naš Putnički ured, tako da, n. pr. ove godine i Šibenik, a oso-

## U SPLITU

U subotu 13.0. o. m. održan je sastanak pretstavnika injesnih društava zbog dogovora o proslavi rođendana Nj. V. Kralja Petra II. Na tom je sastanku prikazan rad odbora u prošloj godini te je konstatovano da su sve priređbe vanredno uspjele — odlučeno je podjedno da u radnom odboru za proslavu ostanu ista lica koja, i prošle godine. Na tom sastanku odlučeno je, da u okviru proslave odbor organizuje:

5-IX rasvjetu obale i okolnih brda, te veliku manifestacionu povorku i bakljadu

6-IX osim budnica glazbe još i večernje pučke koncerte, vatromet, a po mogućnosti i jedan veliki koncerat u korist mjesnih siromaha.

U pogledu prikupljanja sretstava za pokriće troškova proslave zaključilo se da se postupa kao i lani. Priloži primaju gg. Š. Koceić i J. Žuljević.

## 2,000.000 din. odobrio je ministar g. Cvetković za radničke stanove

Dne 25. o. m. prošao je kroz Split na putu kroz Sušak ministar socijalne politike g. Dragiša Cvetković. Na parobrodu primio je pretstavnike vlasti JRZ i Jugorasa.

G. dr. Račić iznio je g. ministru potrebu odobrenja kredita od 2 miliona za nastavak gradnje kirurškog paviljona.

Načelnik općine, sadašnji ministar g. dr. Buić potom je iznio razne potrebe Splita, a naročito izgradnju radničkih stanova.

G. Cvetković izjavio je tom prilikom, da odobrava početni iznos od 2,000.000 dinara za gradnju radničkih domova u Splitu, koji postaju svojina radnika, nakon 20 godišnje otplate u vidu kirije.

Zatim je g. ministar primio pretstavnike JRZ, Jugorasa i omladine JRZ, sa kojima se zadržao u razgovoru interesujući se za stranačka pitanja. Referisao mu je predsednik g. dr. Matović.

soba). Ukrcano je međutim oko 250 osoba, pa premda je vrijeme bilo tih, brod se je ipak neprestance i to osjetljivo ljudjao, tako da su izletnici stranci protestovali i zahtjevali da ih se iskrca na kopno. Na večer je međutim poslat u Skradin parobrod „Zrmanja“, koji je te putnike preuzeo, ali i on je bio pun kao šipak..

Da bar nedjeljom imade dovoljno redovitih pruga, kad već nema izletničkih moglo bi se sa razmjerno jefitim week-and kartama prilično koristiti. Prema Biogradu doduće imade, ali obzirom na povratak, prilično je loše udešena: iz Biograda n. pr. mora čovjek, koji je, pretpostavimo, tamo došao u 12:30, da se vrati ili sa lokalnim parobrodom u 13:20 ili sa t. zv. izletničkim „Lika“ u 21 sat. Osim „Like“ imade odmah iza toga i turistička pruga br. 7 u 21:15, a obadje dolaze u Šibenik oko pola noći. Svojedobno bili smo se na to osvrnuli i napomenuli ugl. direkciji, kako bi bilo mnogo zgodnije, da bi „Lika“ odlazio oko 20 s. tako da bi u Šibenik prispio sat ranije pri čemu bi imao i vezu na ubrzani turistički vlak za Zagreb. Ovakov raspored vožnje dobro bi poslužio i onima, koji se žele sa izleta vratiti ranije i onima, koji ev. radi razonede, ostaju dulje.

Sve se ovo može nazvati čak i sitnicama, ali ako time pak društvo ne trpi štete, a putnicima se pruža bolja udobnost, onda se to može smatrati samo dobrim i korisnim primjetbama, koje bi Jadranska Plovidba mogla da bez okolišanja privati!

Ljudi, koji žive u dotičnom kraju, mogu bolje da opaze nedostatke nego i sama direkcija u Sušaku, koja inače, uvjereni smo, nema ništa načina protiv Šibenika za to što traži ono što mu pripada i što druga mješta odavna uživaju.

Mi se međutim nadamo, da će već zimski ovogodišnji vozni red biti mnogo bolje ureden, tako da ćemo ga samo sa veseljem i pohvalom moći prihvati!

„TVOKAPS“  
Tvorničko skladiste kapa i šešira na veliko i na malo — SPLIT (Filijala Šibenik)

Restauracija ČIKO SPLIT (obala)

**Dr. Mirko Buić - ministar  
za fizičko vaspitanje**

Rekonstrukcijom vlade, za ministra za fizičko vaspitanje, postavljen je g. dr. Mirko Buić. Ova je vijest sa radošću primljena, pošto smo ujedno uvjereni, da će ovo njegovo imenovanje mnogo doprinijeti i snaženju te unapređenju Splita i Dalmacije, osobito što je u vezi sa njegovim resorom.

**Pretsj. banovin. odbora JRZ u Splitu**

Jučer je u Splitu održana konferencija Izvršnog banovinskog odbora JRZ, kojoj je prisustvovao pretsj. i ministar g. dr. Niko Novaković. Na ovoj konferenciji pretresana surazna partijska pitanja i doneseno je nekoliko važnih odluka u pogledu akcije u narodu.

**Zbor Sokola u Splitu - 4 septembra**

4 septembra u Splitu se održava zbor svih Sokolaša splitske sokolske župe. Za ovu veliku i rijetku svečanost, koja se održava na uspomenu 20 godišnjice Oslobođenja i Ujedinjenja, vlada u redovima nacionalne javnosti veliki interes.

Tog dana sletiće se u Split svi sokolovi od djece do članstva, da manifestuju svoju odanost i ljubav prema Nj. V. Kralju Petru II. svom starešini, velikoj Jugoslaviji, narodnom jedinstvu i slobodi.

Sokolska župa Split tim povodom izdala je značajan proglaš i poziv sokolstvu.

**Sastanak Jugorasa**

Splitski radnici učlanjeni u Jug. Radničkom Savezu održali su 26. o. m. vrlo uspjeli sastanak. Na sastanku je zapažen naročito velik broj radnika sa splitskog brodogradilišta, a govorenje je o potrebi okupljanja cijelog nacionalnog radništva u Jugorasi. Vrlo opširno govorio je g. Glavina. Sastanak je zaključen poklicima Kralju, Jugoslaviji, dru Stojadinoviću i g. Cvetkoviću.

**HOTEL i RESTAURACIJA**

**„SLAVIJA“**

S P L I T M. JO Z E V I Ć

**SVAŠTICE**

**„Splitski prvaci“**

Perjanice našeg Splita,  
Pograbići kopljā vita,  
Rozinante uzjahali,  
Pa se na put slave dali.

Tako stigli do Setona,  
Slavnog sina Albiona;  
U lordovā društvo pali,  
Obraz Splitu osvjetlali.

Zazvonila splitska zvona; ---  
Nije šala nači kolo  
Svemožnoga Albiona,  
Pa »Marjane«, pjevat solo.

Rozinante razjahali,  
Povjest roda hrvatskoga  
Engleski su ispričali,  
Bez predaha ijednoga.

Seton reče: „Meni čudo,  
Sve viteške vaše priče;  
Vjerujte mi, meni ludo,  
Kad na braću braća viće“.

„Svaki narod kuje sreću  
U granicam zemlje svoje;  
Zakon, pravda i sloboda  
U svojoj se kući kroje.“

„Vi ste „narod suvereni“,  
Jugoslavska domovina  
Zajednička vaša majka  
I Hrvata i Srbinu“.

„Mahnite se, ljudi, kula  
Ludih španskih vitezova;  
Razjašte rozinante,  
Ne zidajte kuće s krovom. — TRN

**„Šibenski prvaci“**

(A. A., Š. B., D. Š.)

Podigla se četa mala,  
Četa mala, odabrania,  
Pa u čamac četa pala,  
Na dolačkom slavnom gatu.

Mornarica čuda puna  
Na „Irisu“ engleskome  
Kad vidjela tri pauna,  
„Iris“-lađi kako lete.

Zapovjednik bojnog broda,  
U paradu stavi flotu  
Da čast čudnoj četi oda,  
Da izbjegne ratnu „notu“.

Riču topi u čast čete,  
Zastave se dižu lađa;  
Tri junaka na brod slete,  
Tri junaka - c'jela četa.

Engleski su zagrmili,  
Nek Englezl gordi čuju,  
Šta ih goniti, šta ih sili,  
Da dolaze u to doba:

„Suvereni“ nas narod šalje  
Da tresemo naše jade;  
Mi nećemo „vako dalje“;  
Mi hoćemo naše vlade“.

Zapovjednik, sav u čudu;  
On je Englez, al' te r'ječi  
Za njega su sve zaludu;  
On ih sluša; on ih ne zna.

Zapovjednik vragu dade  
Crven-kapā ljudu šalu,  
Pa od smijeha u trans pade  
On i vojska Albiona.

**Okružni slet u Đevrskama**

14 — VII — 1938 održao se u Đevrskama okružni slet, kojom prigodom je položen kamen temeljac Sokolskog doma, otvoreno ljetno vježbalište i osvećena lijepa četna zastava. Proslava je vanredno dobro uspjela, pa će biti veliki dobitak za razvijanje Sokolstva u ovim krajevima.

U jutro u 10 h svečano je osvećen kamen temeljac, nakon čega je kroz mjesto prešla velika povorka.

Poslije podne kad su stigli izaslanici iz Šibenika izvršeno je svečano blagoslovljivanje zastave, kojemu je prisustvovalo preko 800 Sokola i Sokolica. Nakon blagoslova održao je svećenik, koji je blagoslovio zastavu, vrlo lijepi govor. Iza njega su govorili kum zastave g. Dobrota, advokat iz Skradina, g. prof. Ježek u ime Sok. župe Šib.-Zadar i starešina čete Đevrske. Poslije posvete barjaka, krenula je kroz mjesto povorka na čelu sa šibenskom glazbom i 5 zastava. U povorci je učestvovalo 800 ljudi iz mjesta i okolice.

Iza povorke održao se na vježbalištu javni nastup, koji je prilično dobro uspjeo. Vježbe je pratila šibenska glazba. Poslije nastupa razvilo se narodno veselje do kasno u noć. — J. Milačić

**ZLATARSKA RADNJA**

**Ante Fantulin - Šibenik**

**IZ BENKOVCA**

Ovdje je sastavljen odbor mještana koji će rukovoditi proslavom rođendana Nj. V. Kralja. Odbor će nastojati da proslava bude što svečanija. — U tu svrhu štampan je i veliki ukusni plakat, u kojem se poziva seljake i gradane, da sudjeluju u što većem broju proslavi i da iskažu svoju privrženost svome mladom Vladaru.

Veliki izbor razglednica,  
albuma, uspomena Splita  
i naliv-pera kod veletrgovine papira, pisaćeg  
pribora i školskih knjiga

**G. A. Milisich**

SPLIT

**Vandalizam još uvijek traje**

Zemljoradnik iz Prvić-Šepurine g. Andriji Vlahovu počinjena je nedavno grozna šteta: Sasječen mu je i potpuno uništen vinograd od pet hiljada loza, kojega je on inače sa najvećom radošću uzgajao. To djelo „ljudi-zvijeri“ duboko se kosnulo svih poštenih ljudi, jer g. Vlahov slovi kao čestit čovjek i vrlo dobar patriota. Sada je ujedno i podstarješina tamošnjeg Sokolskog društva. Šteta iznosi oko 50.000 Din.

**ZLA ŠTAMPA JE NAJVEĆI NEPRIJATELJ**

Pod gornjim naslovom u broj 34 »Hrv. straže« (tjednika), između ostalog, čitamo: »Jednom zgodom . . . ja sam mu u džepu opazio beogradsko »Vreme«. Kazao sam mu: čovječe Božji, pa zar ti čitaš te novine? A on malo u neprilici odgovori: Je, znaš, ja ti saki put kupim druge novine! Sad sam pak ove probal, da vidim, koja pak te pišu!«

A jo! ti kad kupiš »Hrv. Stražu?« — upitam ga ja.

Odgovori: jest, i nju kupim dostaput.

Pa kako ti se vidi?

— »Hrv. Straža« je dobar list — odgovori mi on.

Ne ridiš, prijatelju dragi, ako je »Hrv. Straža« dobar list čemu onda kuporati novine, koje su neprijateljski raspoložene protiv nas Hrvatu i na taj način podupirati zlu štampu?

... A znaj, prijatelju dragi, zapamti si, što ti ja danas kažem: komu god smeta naša rimokatolička vjera, tomu smeta Hrvatsko ime. Naši narodni neprijatelji dobro znaju, kad bi direkte počeli napadati hrvatsko ime i nas kao Hrvate, da bi ih odmah protjerali iz naše sredine. Zato oni mučke i sakrivajući se za razne programe i ideje potkapaju zdrave temelje hrvatskog narodnog života.«

Ovo je u logičnoj vezи sa riječima g. Stepinca, da niko tako nije za ovu državu kao što su oni.

# Zetska Plovidba a. d. - Cetinje



Vrši redovitu obalnu plovidbu na Jadranu.

Balkanska pomorska pruga luksusnim parobrodom  
„LOVĆEN“

Venezia, Sušak, Šibenik, Split, Dubrovnik, Kotor, Drač,  
Valona, Sarande, Krf, Pirej, Istambul, Costanza.

## Zadnje ovogodišnje putovanje: 5.IX.